

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ВРЕНЧЕВ против СРБИЈЕ

(Представка бр. 2361/05)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

23. септембар 2008. године

*Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима предвиђеним чланом 44,
став 2 Конвенције. Могуће су редакторске промене.*

У предмету Вренчев против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење) заседајући у већу у чијем су саставу били:

Françoise Tulkens, *председник*
Antonella Mularoni,
Ireneu Cabral Barreto,
Vladimiro Zagrebelsky,
Драгољуб Поповић,
András Sajó,
Nona Tsotsoria, *судије,*

и S. DOLLÉ, *секретара Одељења,*

после већања на затвореној седници одржаној 2. септембра 2008. године,
изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (бр. 2361/05) против Државне заједнице Србија и Црна Гора, коју је Суду поднео по члану 34 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (“Конвенција”) њен тадашњи држављанин г. Љубиша Вренчев (“подносилац представке”), дана 28. децембра 2004. године.

2. Почев од 3. јуна 2006. године, после декларације о независности Црне Горе, Србија је Висока страна уговорница у поступцима пред Судом.

3. Подносиоца представке, коме је додељена правна помоћ, заступали су г. И. Јанковић, г. Д. Богдановић, г. Д. Стојковић, гђа К. Радовић и г. В. Ђерић, сви адвокати из Београда. Владу Државне Заједнице Србија и Црна Гора, а касније, Владу Србије (Влада) заступао је г. С. Царић.

4. Подносилац представке је тврдио да је претрпео повреде члана 5 ставови 1 (в) и 3-5 Конвенције.

5. Суд је 13. децембра 2005. одлучио да Владу обавести о представи. Примењујући члан 29 став 3 Конвенције решио је да донесе одлуку о допуштености и основаности представке истовремено.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

6. Подносилац представке је рођен 1968. године и живи у Панчеву, Србија.

7. Чињенице предмета, како су их доставиле стране у поступку, могу се сумирати како следи.

8. Подносиоца представке је 16. новембра 2003. године зауставио и претресао полицајац на главној аутобуској станици у Београду и код њега је нађен пакет са садржајем 4,13 грама канабиса.

9. Одведен је у полицијску станицу али је пуштен после краћег времена. Док је био у притвору, један дежурни полицајац је издао потврду о привременом одузимању канабиса у питању. Подносилац представке и полицајац су потписали ову потврду, а у њој се налазила пријављена кућна адреса подносиоца представке – улица М.К. бр. 32, Панчево.

10. У каснијем извештају о овом догађају од истог датума, међутим, изгледа да је полицајац направио грешку тиме што је навео да је адреса подносиоца представке улица М.К. бр. 30 уместо бр. 32. Овај извештај подносилац није ни видео ни потписао.

11. Пошто је пронађен његов број у телефонском именику, полиција се телефоном обратила оцу подносиоца представке 6. јула 2004. године. Он га је затим обавестио да га тражи полиција. Подносилац представке је касније позвао полицију и речено му је да мора да дође у станицу да би узео судски позив. Пошто је дошао у станицу, ухапшен је и стављен у притвор.

12. Накнадно је постало јасно да је налог за притвор издао Окружни суд у Београду 29. јуна 2004. године, као део кривичног поступка који је покренут против подносиоца представке у вези са одузимањем канабиса од 16. новембра 2003. године. У образложењу, суд је прво објаснио да се подносилац представке није појавио на рочишту заказаном за 17. март 2004. године и приметио да је на повратници уз судски позив наведено да је он “непознат у улици М.К. бр. 30”. Друго, подносилац представке се није појавио на следећем рочишту заказаном за 20. мај 2004. године, а полиција, којој је наложено да уручи позив, је известила 20. априла 2004. године да је један сусед потврдио да подносилац представке није живео на адреси о којој је реч од 1999. године. Треће, полиција је, такође, 20. априла 2004. године претражила своју базу података и направила додатне упите, потврдивши да је, почев од 1986. године, пријављено пребивалиште подносиоца представке заиста улица М.К. бр. 30, али није могла да нађе никакве информације о томе где се он тада налазио. Најзад, суд је закључио да постоји довољна чињенична основа која указује да се подносилац представке крије и/или да је у бекству, па је према томе наложио његов притвор. (Међутим, мора се приметити да је Окружни суд изјаву суседа и првобитни полицијски извештај од 20. априла 2004. године цитирао погрешно и да се и једно и друго заправо односе само на улицу М.К. бр. 32, као пријављену адресу подносиоца представке, чиме се улица М. К. бр. 30 није ни поменула.)

13. Окружни суд је 29. јуна 2004. године, такође, донео посебно решење којим се од полиције тражи да изда потерницу и ухапси подносиоца представке. У њој је као адреса подносиоца представке поново наведена улица М.К. бр. 30.

14. Разна каснија документа су се односила и на једну и на другу адресу. Тако се допис Окружног суда упућен полицији 20. маја 2004. године односио на улицу М.К. бр. 32, док је у свим судским позивима, кривичној пријави од 11. децембра 2003. године и оптужном предлогу од 26. децембра 2003. године доследно наведена улица М.К. бр. 30 као адреса подносиоца представке.

15. Све ово време лична карта подносиоца представке, коју је полиција издала 30. августа 2000. године, и његово пријављено боравиште остали су непромењени, уз навођење да је његова адреса улица М.К. бр. 32, Панчево.

16. Адвокат подносиоца представке је 7. јула 2004. године телеграмом уложио жалбу против решења о притвору Окружног суда од 29. јуна 2004. године. У њој је навео да подносилац представке није никада живео улици М.К. бр. 30 и истакао да је његово пријављено боравиште заправо у улици М.К. бр. 32. Због тога подносилац представке није знао да је против њега покренут кривични поступак, па није могао ни намерно избегавати да прими судске позиве.

17. Адвокат подносиоца представке је 8. јула 2004. године допунио ову жалбу додатним писаним аргументима тражећи да се спорно решење о притвору опозове, а његов клијент пусти на слободу. Он је посебно приметио да је подносилац представке отишао у полицију “по сопственој слободној вољи” чим је констатовао да га траже. По доласку у полицијску станицу, он је ухапшен и тада је први пут сазнао за кривичну пријаву против њега.

18. Врховни суд Србије је 12. јула 2004. године одбио ову жалбу. Он је то учинио без усменог рочишта. У својој одлуци Врховни суд је потврдио разлоге за притвор које је дао Окружни суд и даље утврдио да нема доказа у спису предмета да је тачна адреса подносиоца представке заиста улица М.К. бр. 32. Напротив, полицијски извештаји су сугерисали да је “пребивалиште подносиоца представке током целог поступка остало непознато”.

19. Адвокат подносиоца представке је примио ову одлуку 14. јула 2004. године.

20. Он је 16. јула 2004. године поднео предлог Окружном суду, тражећи ослобађање подносиоца представке уз јемство или, алтернативно, да му се притвор замени забраном напуштања места боравка до завршетка кривичног поступка. Адвокат је даље приметио да је притвор подносиоца представке наложен због грешке суда у утврђивању његове праве кућне адресе и закључио тражећи да се хитно закаже рочиште у овом предмету.

21. Изгледа да Окружни суд није разматрао овај предлог.

22. После рочишта од 26. јула 2004. године, Окружни суд је констатовао да је подносилац крив због извршења кривичног дела неовлашћена производња, држање и стављање у промет опојних дрога и осудио га на новчану казну у износу од 10.000 српских динара (у то време отприлике 128 евра).

23. Посебним решењем од истог датума Окружни суд је пустио подносиоца представке из притвора. Он је, између осталог, утврдио да је “текућа фаза

кривичног поступка завршена” и да “је окривљени дао тачне информације о његовој садашњој адреси”.

24. Подносилац представке је 24. септембра 2004. године уложио жалбу Суду Србије и Црне Горе.

25. После обавештења упућеног туженој држави о овој представци, Влада је доставила две потписане изјаве сведока, које је полиција узела 23. јануара 2006. године, у којима су суседи подносиоца представке, оба са боравиштем у улици М.К. бр. 32, потврдили да подносилац представке ту заиста не живи годинама. Један од њих је даље навео да је он то већ рекао полицији у априлу 2004. године, док је други подсетио да подносилац представке није живео на адреси о којој је реч од 1999. године.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И СУДСКА ПРАКСА

А. Уставна повеља Државне Заједнице Србија и Црна Гора (објављена у Службеном листу Србије и Црне Горе – Сл. лист - бр. 1/03)

26. Чланови 10 и 16, узети заједно, наводили су да се “одредбе међународних споразума о људским и мањинским правима које се примењују у... [Државној заједници] ... Србија и Црна Гора морају примењивати директно” и, даље, да “ратификовани међународни споразуми” морају “имати предност” над домаћим законодавством.

Б. Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама Државне Заједнице Србија и Црна Гора (објављена у Сл. листу СЦГ бр. 6/03)

27. Члан 7 је предвиђао “да се међународни споразуми на снази у Државној заједници [Србија и Црна Гора] морају гарантовати овом Повељом и да се морају директно примењивати”.

28. Члан 14 став 8 предвиђао је да лице “које је незаконито лишено слободе мора имати право на накнаду”.

В. Устав Републике Србије (објављен у Службеном гласнику Републике Србије – Сл. гласник бр. 1/90)

29. Члан 23 став 4 предвиђао је, између осталог, да лице које је лишено слободе, “без основа ... мора имати право на ... накнаду ...”.

Г. Законик о кривичном поступку (објављен у Службеном листу Савезне Републике Југославије – Сл. лист - бр. 70/01, 68/02 и 58/04)

30. Релевантне одредбе овог закона предвиђају следеће:

Члан 17

“Судови као и државни органи који учествују у кривичном поступку, морају да истинито и потпуно утврде све чињенице које су битне за доношење законите одлуке.

Судови и државни органи морају да с једнаком пажњом испитају и утврде како чињенице које терете окривљеног, тако и оне које му иду у прилог.”

Члан 24 став 6

“Првостепени судови заседају у већу од три судије [“Судско веће”] када одлучују о жалбама против решења истражног судије и других решења када је то одређено овим Закоником ... ”

Члан 133 став 1-3

“Учесће... [окривљеног у кривичном поступку може се обезбедити слањем] ... судских позива, привођењем у суд, издавањем забране да напушта место пребивалишта, [као и] одређивањем кауције или притвора.

Надлежни суд ће ... [настојати да не примени] ... строжу меру ... [како би се осигурало присуство окривљеног] ... ако мање строга мера може постићи исту намеру.

Ове мере ће престати да важе по службеној дужности када разлози за њихову примену престану да постоје, или ће бити замењене другим мање строжим мерама пошто се услови испуне.”

Члан 134 став 4

“Окривљени је дужан да одмах обавести суд о промени адресе и о намери да промени боравиште. О томе ће се окривљени обавестити приликом првог саслушања ... [или] ... по пријему оптужнице ... и упозорен на последице ... [или на непридржавање] ... како је предвиђено овим закоником..”

Члан 135 став 1

“ ... [Суд ће наложити присилно довођење окривљеног ако окривљени] ... није могао да се прописно позове и ако је из чињеница очигледно да избегава да прими [судске позиве].”

Члан 136 ставови 1, 6 и 8

“Ако постоје околности које указују да окривљени може побећи, крити се, отићи у непознато место или у иностранство, суд му може, на основу образложеног решења, забранити да напушта место пребивалишта..

...

У току [судске] истраге [мере] о којима је реч у [ставу 1] ... овог члана наложиће и кинути истражни судија, а када је оптужница подигнута председник већа.

...

Странке се могу жалити на доношење, проширење или укидање ... [наведене мере] ... а Државни тужилац може, такође, да се жали на решење којим се одбија његов предлог за [њену] примену. Судско веће ... одлучује по жалби ... [у року од три дана] ... Жалба не обуставља извршење решења.

... ”

Члан 137

“Окривљени који ће бити притворен или је већ притворен само на основу околности које указују да ће побећи ... може остати на слободи или може бити пуштен под условом да он лично, или неко друго лице у његово име, да кауцију којом се гарантује да он неће побећи до завршетка кривичног поступка и да окривљени сам обећа да се неће крити или променити место пребивалишта без дозволе.”

Члан 140 став 1

“Решење о кауцију пре и у току [судске] истраге доноси истражни судија. После подизања оптужнице решење доноси председник већа а [касније] на главном рочишту само веће.”

Члан 141

“Притвор може бити наложен само у складу са условима предвиђеним овим закоником и само ако се иста намера не може постићи другом мером.

Органи који учествују у кривичном поступку ... су обавезни да поступају са посебном хитношћу ако је окривљени у притвору.

У току ... поступка, притвор ће се укинути чим основ за њега престане да постоји.”

Члан 143 ставови 1, 3-4 и 6

“Притвор се одређује решењем надлежног суда.

...

Решење о притвору ће се уручити лицу на које се односи у тренутку лишавања слободе, али најкасније у року од 24 часа ... [од тог тренутка] ...

Притворено лице може уложити жалбу судском већу против решења о притвору у року од 24 часа од тренутка пријема истог. Жалба, решење о притвору и други списи ће одмах бити прослеђени судском већу. Жалба не одлаже извршење [оспораваног] решења.

...

У ситуацији о којој је реч ... [у горњем тексту,] ... судско веће доноси решење по жалби у року од 48 сати.”

Члан 398 ставови 1 и 4

“Против решења ... која донесе суд у првој инстанци, странке и лица чија су права повређена могу уложити жалбу, сем ако овај законик изричито не предвиђа да жалба није дозвољена.

...

Против решења Врховног суда Србије жалба није дозвољена, ако овим закоником није другачије одређено.”

Члан 401 став 1

“О жалби против решења првостепеног суда одлучује другостепени суд у седници већа, ако овим закоником није другачије одређено.”

Члан 436 став 1 (1)

“У сврхе неометаног вођења кривичног поступка [у вези са кривичним делима која су кажњива новчаном казном или затвором до три године,] притвор се може наложити против лица за које се оправдано сумња да је починио кривично дело ако:

(1) се оно крије или се његов идентитет не може утврдити или ако постоје друге околности које јасно указују на опасност од бежања...”

Члан 560 став 1 (1 и 3)

“[Следећа лица имају] ... право на накнаду... .. штете ... [претрпљене] ...

(1) [лице] које је притворено а против кога није покренут кривични поступак, када је тај поступак прекинут правоснажном одлуком, када ... [је лице у питању] ... [коначно] ослобођено правоснажном пресудом или ако је кривична пријава против њега одбијена;

...

(3) [лице] које је због почињене грешке или незаконите радње предузете од стране [државног] органа неосновано лишено слободе ... ”

Д. Релевантни коментар у вези са члановима 137 и 401 став 1 Законика о кривичног поступку

31. Лице које предлаже јемство, према члану 137, “не мора да ... наведе износ јемства” које ће се дати (види *Коментар Законика о кривичном поступку*, проф. Др Тихомир Васиљевић и проф. Др Момчило Грубач, ИДП Јустинијан, Београд, 2005, стр. 247).

32. Странке у поступку “неће се обавештавати о... [седници већа суда о коме је реч у члану 401 став 1 Законика о кривичном поступку] ..., укључујући државног тужиоца ... [који мора] ..., пре седнице већа, добити спис предмета и мора доставити свој предлог ... [суду] ...у писаној форми” (види *Коментар Законика о кривичном поступку*, цитиран у горњем тексту, стр. 705-706).

Ђ. Закон о пребивалишту и боравишту грађана (објављен у Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије – Сл. гласник - бр. 42/77, 24/85 и 6/89, као и Сл. гласнику РС бр. 25/89, 53/93, 67/93 и 48/94)

33. Чланови 6 став 1, 8 став 1, 14 и 20 предвиђају, између осталог, да грађани морају обавестити полицију о свакој промени адресе, у року од осам дана од селидбе, а те информације се онда уносе у службену евиденцију.

Ж. Закон о облигационим односима (објављен у Службеном листу Социјалистичке Савезне Републике Југославије – Сл. лист - бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и Сл. лист СРЈ бр. 31/93)

34. Чланови 199 и 200 Закона о облигационим односима предвиђају, између осталог, да свако ко је претрпео страх, физичку бол или душевну патњу као последицу кршења његових права личности има право на, у зависности од њиховог трајања и јачине, да покрене парницу за накнаду штете, као и да тражи друге врсте накнаде “које могу да” омогуће одговарајуће нематеријално задовољење.

3. Суд Србије и Црне Горе

35. Релевантне одредбе које се односе на Суд Србије и Црне Горе утврђене су у пресуди *Матијашевић против Србије*, пресуда (бр. 23037/04, ставови 12, 13 и 16, ЕСЉП 2006-...).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 5 СТАВОВИ 1 (в), 3 и 4 КОНВЕНЦИЈЕ

36. Подносилац представке се жалио према члану 5 став 1 (в) Конвенције да је његов притвор незаконит, да је повређен члан 17 Законика о кривичном поступку (у даљем тексту “ЗКП”), зато што домаћи судови нису навели његову тачну адресу, која се већ налазила у спису предмета..

37. Подносилац представке се затим жалио према члану 5 став 3 Конвенције да је:

(i) притворен у периоду од двадесет дана пре него што је лично изведен пред судију који га је пустио из притвора; и

(ii) његов продужени притвор био непропорционална мера, с обзиром на то да се ради о лакшем кривичном делу за које је оптужен и с обзиром на висину запређене казне, као и због чињенице да су домаћи судови одбили и да разматрају могућност да буде пуштен из притвора уз јемство или да му се притвор замени мером забране напуштања боравишта.

38. Најзад, подносилац представке се жалио према члану 5 став 4 Конвенције да:

(i) је поступак пред Врховним судом вођен без усменог рочишта; и

(ii) да су били недовољно “брзи”, у смислу ове одредбе. Што се тиче овог другог, подносилац представке је објаснио да је од тренутка подношења његове жалбе до тренутка када је Врховни суд донео своје решење прошло више од четири дана. Даље, његов адвокат је примио наведено решење још два дана касније, све укупно више од шест дана после подношења његове жалбе, што је очигледно кршење рока од четрдесет осам сати утврђеног чланом 143 став 6 ЗКП.

39. Члан 5 Конвенције, у релевантном делу, гласи како следи:

“1. Свако има право на слободу и безбедност личности. Нико не може бити лишен слободе осим у следећим случајевима и у складу са законом прописаним поступком. ...

(в) законитог хапшења или лишења слободе ради привођења лица пред надлежну судску власт због оправдане сумње да је извршило кривично дело, или када се то оправдано сматра потребним како би се предупредило ... или бекство по његовом извршењу; ...

3. Свако ко је ухапшен или лишен слободе сходно одредбама из става 1 (в) овог члана биће без одлагања изведен пред судију или друго службено лице законом одређено да обавља судске функције и имаће право да му се суди у разумном року или да буде

пуштен на слободу до суђења. Пуштање на слободу може се условити јемствима да ће се лице појавити на суђењу.

4. Свако ко је лишен слободе хапшењем или притвором има право да покрене поступак у коме ће суд хитно испитати законитост лишења слободе и наложити пуштање на слободу ако је лишење слободе незаконито.”

А. Допуштеност

1. Аргументи странака

40. Влада је изнела да подносилац представке није исцрпео сва делотворна домаћа правна средства. Посебно, он није покренуо посебан парнични поступак према члану 199 и 200 Закона о облигационим односима, а Суд Србије и Црне Горе је тек требало да разматра његову жалбу поднету 24. септембра 2004. године (види ставове 24, 34 и 35 у горњем тексту).

41. Подносилац представке је тврдио да ова правна средства нису ни расположива ни делотворна у смислу члана 35 став 1 Конвенције.

2. Релевантна начела

42. Суд подсећа да се он, према члану 35 став 1 Конвенције, може бавити неким питањем само пошто сва домаћа правна средства буду исцрпљена. Сврха ове одредбе је да се Високим странама уговорницама пружи прилика да спрече или исправе наводне повреде права пре него што се те тврдње изнесу Суду (види, на пример, *Hentrich против Француске*, пресуда од 22. септембра 1994. године, серија А бр. 296-А, стр. 18, став 33 и *Remli против Француске*, пресуда од 23. априла 1996. године, *Извештаји о пресудама и одлукама 1996-II*, стр. 571, став 33).

43. Суд даље примећује да је за Владу која тврди да је реч о неисцрпљености правног средства постоји обавезу да покаже Суду да је правно средство делотворно, теоретски расположиво и у пракси у релевантном тренутку (види, између осталог, *Vernillo против Француске*, пресуда од 20. фебруара 1991. године, серија А бр. 198, стр. 11–12, став 27 и *Dalia против Француске*, пресуда од 19. фебруара 1998. године, *Извештаји 1998-I*, стр. 87-88, став 38). Пошто се овај терет доказа задовољи, на подносиоца представке прелази обавеза да утврди да је правно средство које је Влада истакла заправо исцрпљено, или је због неког разлога неодговарајуће и неделотворно у посебним околностима предмета, или да постоје посебне околности које њега/њу ослобађају овог захтева (види *Dankevich против Украјине*, бр. 40679/98, став 107, 29. април 2003. године).

3. Оцена Суда

44. У вези са тврдњом Владе да је подносилац представке требало да поднесе парничну тужбу на основу члана 200 Закона о облигационим односима, Суд примећује да права зајамчена чланом 5 ставови 1 (в), 3 и 4, треба разликовати од права на накнаду због њихове повреде, што је разлог

зашто се парнична тужба не може сматрати делотворном по питању притужби подносиоца представке (види, међу многим другим ауторитетима, *Wloch против Пољске*, бр. 27785/95, став 90, ЕЦХР 2000-ХИ; *Pavletic против Словачке* (одлука), бр. 39359/98, ЕЦХР 13. мај 2005. године; *Navarra против Француске*, пресуда од 23. новембра 1993. године, серија А бр. 273-Б, став 24).

45. Даље је примећено да Влада уопште није навела домаћу судску праксу која показује да је, у предмету као што је предмет подносиоца представке, заиста могуће добити било какву другу накнаду због притвора према члану 199 Закона о облигационим односима.

46. Најзад, у вези са жалбом подносиоца представке коју је поднео Суду Србије и Црне Горе, Суд подсећа да је већ утврдио да ово конкретно правно средство није било доступно до 15. јула 2005. године и, даље, да је остало неделотворно до распада Државне заједнице Србија и Црна Гора (види *Матијашевић против Србије*, цитиран у горњем тексту, ставови 34-37). Суд не види ниједан разлог да у овом предмету одступи од свог става.

47. С обзиром на горе наведено, Суд закључује да се притужбе подносиоца представке не могу прогласити недопуштеним због неисцрпљености домаћих правних средстава према члану 35 став 1 Конвенције. Сходно томе, примедба Владе с тим у вези мора се одбити. Суд, такође, сматра да ове притужбе нису очигледно неосноване у смислу члана 35 став 3 Конвенције и не налази ниједан други основ да их прогласи недопуштеним. Оне се, према томе, морају прогласити допуштеним.

Б. Основаност

1. У погледу притужбе подносиоца представке према члану 5 став 1 (в) Конвенције да је његов притвор одређен незаконито (види став 36 у горњем тексту)

(а) Аргументи страна

48. Влада подсећа на садржај полицијског извештаја од 20. априла 2004. године и примећује да погрешно навођење адресе подносиоца представке као улица М.К. бр. 30 од стране Окружног суда не може прикрити чињеницу да је полиција заправо тражила подносиоца представке на броју 32 у улици М.К., али није могла да га ту нађе (види ставове 12 и 25 у горњем тексту).

49. Влада је изнела да подносилац представке није живео ни на броју 30 ни на броју 32 у улици М. К., због чега је Окружни суд поступио потпуно у складу са чланом 436 став 1 (1) ЗКП када је одредио његов притвор (види став 30 у горњем тексту).

50. Влада је изнела да је подносилац представке морао бити упознат са чињеницом да је против њега покренут кривични поступак, с обзиром да је потписао потврду којом потврђује одузимање канабиса о коме је реч, и

нагласила важност изјава сведока узетих у јануару 2006. године (види ставове 9 и 25 у горњем тексту).

51. Влада је истакла да домаћи органи нису имали разлога да покушају да се обрате подносиоцу представке телефоном пошто су још били у поступку утврђивања његове адресе. Заправо, сам подносилац представке је требало да обавести надлежне домаће органе о својој тачној адреси или о намери да промени боравиште (види члан 134 став 4 ЗКП у ставу 30, као и став 33 у горњем тексту).

52. С обзиром на горе наведено, Влада је закључила да су домаћи органи учинили све у њиховој моћи да утврде где се подносилац представке налази. Стога, није дошло до повреде члана 5 став 1 (в) Конвенције.

53. Подносилац представке је поново потврдио своју притужбу и објаснио да је Окружни суд погрешно применио члан 436 став 1 (1) ЗКП с обзиром да нема доказа о његовом бекству.

54. Подносилац представке је даље приметио да је његов притвор незаконит зато што Окружни суд није разматрао друге мање озбиљне мере како би обезбедио његово присуство, како је предвиђено члановима 133 и 135 ЗКП (види став 30 у горњем тексту).

55. Најзад, подносилац представке је приметио да се од њега није могло очекивати да периодично прегледа судске регистре само да би утврдио да ли је против њега покренут неки кривични поступак, и прокоментарисао да су изјаве сведока узете у јануару 2006. године, као и одредбе Закона о пребивалишту и привременом боравишту ирелевантне.

(b) Релевантна начела

56. Суд подсећа да је чланом 5 Конвенције загарантовано основно право на слободу и безбедност. То право је од примарне важности у “демократском друштву” у смислу значења Конвенције (види *De Wilde, Ooms u Versyp против Белгије*, пресуда од 18. јуна 1971. године, серија А бр. 12, стр. 36, став 65, и *Winterwerp против Холандије*, пресуда од 24. октобра 1979. године, серија А бр. 33, стр. 16, став 37). Његова кључне сврха је да спречава произвољна или неоправдана лишавања слободе (види *McCaу против Уједињеног Краљевства [ВВ]*, бр. 543/03, став 30, ЕЦХП 2006-...).

57. Сва лица имају право на заштиту тог права, другим речима, не могу се лишити слободе, нити држати у притвору (види *Weeks против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 2. марта 1987, серија А бр. 114, стр. 22, став 40), сем како је предвиђено условима из става 1 члана 5.

58. Суд поново истиче да изрази “законит” и “у складу са поступком предвиђеним законом” из члана 5 став 1 у суштини поново упућују на домаће право и уносе обавезу да се ускладе његова материјална и процесна правила. Иако национални органи, а посебно судови, треба првенствено да тумаче и примењују домаће право, према члану 5 став 1, непоштовање домаћег права повлачи за собом кршење Конвенције, а Суд може и треба да размотри да ли је

то право поштовано (види, међу многим другим ауторитетима, *Benham против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. јуна 1996. године, *Извештају* 1996-III, стр. 753, став 41; *Assanidze против Грузије* [BB], бр. 71503/01, став 171, ЕЦХР 2004-II). Период притвора је, у начелу, “законит” ако се заснива на судском решењу, па чак и формалне грешке у решењу о притвору не чине притвор незаконитим у смислу члана 5 став 1 (види, *Benham*, цитиран у горњем тексту, стр. 753-54, ставови 42-47; *Ječius против Литваније*, бр. 34578/97, став 68, ЕЦХР 2000-IX).

59. Усклађеност са домаћим правом није, међутим, довољна: члан 5 став 1 сем тога захтева да свако лишавање слободе треба да буде у складу са сврхом да се појединац заштити од произвољног поступања (види, међу многим другим ауторитетима, *Winterwerp*, цитиран у горњем тексту, став 37; *Witold Litwa против Пољске*, бр. 26629/95, став 78, ЕЦХР 2000-III). Основно је начело да ниједан притвор који је произвољан не може бити компатибилан са чланом 5 став 1 (види *Saadi против Уједињеног Краљевства* [BB], бр. 13229/03, став 67, ЕСЉП 2008-...). Посебно је недовољно рећи да се лишавање слободе извршава у складу са националним правом, оно, такође, мора бити неопходно у посебним околностима сваког случаја. Притвор једног појединца је једна тако озбиљна мера да је оправдана само као крајња мера када се друге, мање озбиљне мере размотре и утврди да су недовољне да се заштити интерес појединца или јавни интерес (види, у контексту члана 5 став 1 (б), (г) и (д), *Saadi против Уједињеног Краљевства*, цитиран у горњем тексту, ставови 67-72; *Witold Litwa*, цитиран у горњем тексту, став 78; *Hilda Hafsteinsdóttir против Исланда*, бр. 40905/98, став 51, 8. јун 2004. године; *Enhorn против Шведске*, бр. 56529/00, став 44, ЕСЉП 2005-I).

(с) Оцена Суда

60. У вези са предметним случајем, Суд примећује да:

(i) иако се од подносиоца представке није могло очекивати да више пута тражи информације од органа да ли је неки поступак покренут против њега, он је био обавезан да, када га је полиција први пут испитивала, да своју *de facto* адресу;

(ii) без обзира на очигледну конфузију у службеним документима, полиција је отишла на адресу коју је дао подносилац представке (улица М.К. бр. 32) бар једном приликом, али је полицији један сусед рекао да он ту не живи од 1999. године (види ставове 12 и 25 у горњем тексту);

(iii) подносилац представке није ефикасно оповргао ову изјаву иако се испоставило да је његово пријављено боравиште (улица М.К. бр. 32) непромењено (види став 15 у горњем тексту);

(iv) чињеница да је подносилац представке дошао у полицијску станицу после телефонског позива његовом оцу је ирелевантна, зато што се то десило пошто је Окружни суд већ донео решење о његовом притвору, а органи, у сваком случају, по закону немају обавезу, без обзира у којој се фази поступак налази, да прибегавају овој конкретној мери; и

(v) пошто домаћи органи нису могли да нађу подносиоца представке, Окружни суд је оправдано закључио да се он заиста крије и одредио му је притвор у складу са чланом 436 став 1 (1) ЗКП, те није одредио његово привођење сходно члановима 133 и 135, с обзиром да ова друга мера, по самој својој природи, не би могла да обезбеди његово присуство до закључења поступка о коме је реч (види став 30 у горњем тексту).

61. С обзиром на горе наведено, Суд налази да притвор подносиоца представке, и поред конфузије која је најалост настала у вези са његовом адресом што се одразило у службеним документима, није ни незаконит ни произвољан. Суд даље примећује да између странака нема спора око постојања основане сумње да је подносилац представке учинио кривично дело о коме је реч, ни око тога да је његов притвор одређен како би се он извео пред надлежни законски орган. Према томе, није дошло до повреде члана 5 став 1 (в) Конвенције.

2. У вези са притужбом подносиоца представке према члану 5 став 3 Конвенције да није одмах изведен пред судију (види став 37(i) у горњем тексту)

(а) Аргументи страна

62. Влада је остала при ставу да није дошло до повреде члана 5 став 3 Конвенције.

63. Подносилац представке је поново потврдио своју притужбу.

(б) Оцена Суда

64. Суд поново подсећа да се члан 5 став 3 структурно тиче два посебна питања: раних фаза после хапшења када органи појединца ставе у притвор, и периода када се чека на коначно суђење пред кривичним судом када се осумњичени може притворити или пустити на слободу уз условљавање или без условљавања. Ова два аспекта дозвољавају различита права и не морају бити логички или привремено повезани (види *T.W. против Малте* [ВВ], бр. 25644/94, став 49, 29. април 1999. године и *МсКау против Уједињеног Краљевства*, цитиран у горњем тексту, став 31).

65. Враћајући се на почетну фазу у оквиру првог аспекта, судска пракса Суда утврђује да се појединац ухапшен или притворен под сумњом да је починио кривично дело мора заштити одређеном судском контролом. Та контрола служи за обезбеђење делотворне заштите од ризика злоупотребе, као и за заштиту од злоупотребе овлашћења од стране службеника који примењују закон или других органа за оно што би требало да буду уско ограничене сврхе, да се примењује строго у складу са предвиђеним поступцима.

66. Наведена судска контрола мора, између осталог, задовољити захтев хитног поступања (види, *МсКау против Уједињеног Краљевства*, цитиран у горњем тексту, став 32), чиме се омогућава откривање било какве злоупотребе и свођење на минимум неоправданог мешања у слободу појединца. Строго

временско ограничење које овај захтев намеће оставља мало еластичности у тумачењу да ли би иначе постојао озбиљан ризик од угрожавања саме суштине заштићеног права (види *Brogan и други против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 29. новембра 1988. године, серија А бр. 145-Б, став 62, где је за периоде у притвору који су дужи од четири дана без појављивања пред судијом, утврђено да представљају повреду члана 5 став 3, чак и у посебном контексту истрага тероризма).

67. Притвор који одреди домаћи суд не искључује накнадну примену захтева “хитности” садржаног у члану 5 став 3 ако, између осталог, окривљени није саслушан приликом првог разматрања његовог притвора. На пример, размак од петнаест дана између стављања подносиоца у притвор, на основу судске одлуке, и његовог личног саслушања пред судијом сматра се неусклађеним са чланом 5 став 3 у случају *McGoff против Шведске* (пресуда од 26. октобра 1984. године, став 27, серија А бр. 83).

68. С обзиром на горе наведено, Суд примећује да у конкретном случају рочиште није одржано ни када је првобитно одређен притвор подносиоцу представке ни када је Врховни суд разматрао односну жалбу у вези са тим. Стога је требало двадесет дана да подносилац представке буде лично изведен пред судију, а чак ни тада то није био део поступка разматрања притвора пре суђења већ се то десило приликом самог суђења подносиоцу представке. Према томе, дошло је до повреде права подносиоца представке да одмах буде изведен пред судију како је зајамчено чланом 5 став 3 Конвенције.

3. У вези са притужбом подносиоца представке према члану 5 став 3 Конвенције по питању непропорционалне природе његовог даљег боравка у притвору као и пропуста тужене државе да размотри неку његову алтернативу (види став 37(ii) у горњем тексту)

(а) Аргументи страна

69. Влада је остала при ставу да није било повреде члана 5 став 3 Конвенције. Она је посебно навела да је подносилац представке бежао, и приметила да он није навео “вид и износ” предложеног јемства. У сваком случају, подносилац представке је брзо пуштен, само десет дана после подношења захтева да буде пуштен уз јемство.

70. Подносилац представке је поново изнео своје притужбе и приметио да, према члану 133 став 3 ЗКП, није био обавезан да прецизно наведе предложено јемство. Заправо, то је требало да уради Окружни суд по службеној дужности (види став 30 у горњем тексту).

(б) Оцена Суда

71. Као што је утврђено у случају *Neumeister против Аустрије* (пресуда од 27. јуна 1968- године, серија А бр. 8, стр. 37, став 4), други сегмент члана 5 став 3 не даје судским органима избор између тога да оптуженог изведе на суђење у разумном року или да му одобри привремено пуштање док чека на

суђење. До казне, он или она се морају сматрати невиним, а сврха одредбе која се разматра је у суштини да се тражи привремено пуштање појединца пошто даље задржавање у притвору престане да буде оправдано.

72. Овај вид притвора може једино бити оправдан у датом случају ако постоје посебне индикације јавног интереса које, без обзира на претпоставку невиности, имају превагу над правилном поштовања слободе појединца утврђеног чланом 5 Конвенције (види, међу многим другим ауторитетима, *Kudła v. Пољске* [ВВ], бр. 30210/96, став 110 и наредне, ЕЦХП 2000-ХИ).

73. Одговорност је првенствено на домаћим судским органима да обезбеде да притвор оптуженог лица пре суђења не прелази разуман рок. У том смислу они морају, уз дужно поштовање начела претпоставке невиности, размотрити све чињенице у прилог или против постојања неког важног јавног интереса који оправдава одступање од правила из члана 5 и морају их утврдити у њиховим решењима о захтевима за пуштање на слободу (види, на пример, *Weinstal против Пољске*, бр. 43748/98, пресуда од 30. маја 2006. године, став 50).

74. Постојаност оправдане сумње да је ухапшено лице починило неко кривично дело је услов *sine qua non* за законитост продужења притвора, али са проласком времена то више није довољно и Суд онда мора да утврди да ли друге основе које су дали судски органи настављају да оправдавају лишење слободе. Када су такве основе биле “релевантне” и “довољне”, Суду се мора, такође, предочити да су национални органи показали “посебну ревност” у вођењу поступка у питању (види, међу многим другим ауторитетима, *Letellier против Француске*, пресуда од 26. јуна 1991. године, серија А бр. 207, став 35; *Yağcı и Sargin против Турске*, пресуда од 8. јуна 1995. године, серија А бр. 319-А, став 50).

75. Супротно првом сегменту члана 5 став 3, у другом аспекту не постоји изричит захтев “хитности”. Међутим, потребно испитивање, било на захтев подносиоца представке или на сопствени предлог судије, мора да се обави прописном брзином, како би неоправдано лишење слободе било сведено на минимум (види *МсКау против Уједињеног Краљевства*, цитиран у горњем тексту, став 46).

76. Кад год се опасност од бекства може избећи јемством или другим гаранцијама, окривљени се мора пустити, а на националним је органима да увек прописно размотре такве алтернативе (види, између осталог, *G.K. против Пољске*, бр. 38816/97, став 85, 20. јануар 2004. године), без обзира на чињеницу да се од њих не може тражити да се разматрање јемства обави ништа брже него што се тражи од првог аутоматског испитивања притвора подносиоца представке, пошто је Суд већ одредио максималан рок од четири дана (види *МсКау против Уједињеног Краљевства*, цитиран у горњем тексту, став 47). Где се може очекивати лакша казна, смањену побуду за оптуженог да бежи, такође, треба узети у обзир (види, између осталог, *Сап против Аустрије*, бр. 9300/81, извештај Комисије од 12. јула 1984. године, серија А бр. 96, став 69).

77. С обзиром на горе наведено, Суд примећује:

(i) да је 16. јула 2004. године подносилац представке поднео предлог Окружном суду, тражећи пуштање уз јемство или, алтернативно, забрану напуштања боравишта до завршетка кривичног поступка против њега;

(ii) без обзира на Владине поднеске супротно томе, подносилац јасно није имао обавезу према члану 133 став 3 и 137 ЗКП да прецизно наведе врсту и износ јемства које даје (види ставове 30 и 31 у горњем тексту);

(iii) да је 26. јула 2004. године подносилац представке осуђен и новчано кажњен са 128 евра, што је била блага казна и, с обзиром на околности, свакако казна која се могла очекивати; и

(iv) да је 26. јула 2004. године подносилац представке пуштен, а да очигледно његов предлог од 16. јула 2004. године никада није ни разматран.

Према томе, дошло је до посебне повреде права подносиоца представке “да буде пуштен док чега на суђење”, а које пуштање је могло бити “условљено [његовим] гаранцијама да ће се појавити” на суду, како предвиђа члан 5 став 3 Конвенције.

4. У вези са притужбом подносиоца представке према члану 5 став 4 Конвенције по питању “брзине” поступка пред Врховним судом као и одсуства усменог рочишта (види став 38 у горњем тексту)

(a) Аргументи страна

78. Влада је потврдила да је протекло више од четрдесет-осам сати пре него што је Врховни суд донео решење по жалби подносиоца представке, чиме је повређен члан 143 став 6 ЗКП. Она је, међутим, спорила да ово не може представљати “аутоматску” повреду члана 5 став 4, посебно с обзиром на чињеницу да је Врховном суду на крају требало само шест дана да пресуди у вези са наведеном жалбом, да је тиме потврђено решење Окружног суда о притвору, и да је 26. јула 2004. године утврђено да је подносилац представке крив када је и пуштен.

79. Што се тиче одсуства усменог рочишта пред Врховним судом, Влада је истакла да ни подносилац представке ни Државни тужилац нису имали право да присуствују седници суда у питању. Према томе, није било повреде члана 5 став 4.

80. Подносилац представке је поново потврдио своје притужбе и приметио да су Владини аргументи ирелевантни. Посебно, ако би учешће тужиоца могла бити од значаја за оцену права подносиоца представке према члану 6, оно јасно није од значаја за члана 5.

(b) Оцена Суда

81. Контрадикторно усмено рочиште према члану 5 став 4 је увек потребно у случајевима где је почетно хапшење извршено према члану 5 став 1 (в) (види *Assenov и други против Бугарске*, пресуда од 28. октобра 1998. године, став 162, *Извештају* 1998-VIII).

82. Штавише, чињеница да је спорни притвор одредио суд не лишава притворено лице права да се накнадно поступак преиспита у складу са чланом 5 став 4, ако основне процесне гаранције, као што је усмено рочиште, нису поштоване у почетку (види, између осталог, , *De Wilde, Ooms u Versyp против Белгије*, цитиран у горњем тексту, став 76).

83. Најзад, у вези са брзином наведеног преиспитивања, оно “мора бити у складу и са правилима материјалног и са правилима процесног националног законодавства” (види *Koendjiharie против Холандије*, пресуда од 25. октобра 1990. године, став 27, серија А бр. 185-Б).

84. Суд примећује, што се тиче предметног случаја, да у поступку пред Врховним судом није држано усмено рочиште. Штавише, период од четири дана је протекао од тренутка када је поступак по жалби подносиоца представке окончан до доношења одлуке, што само по себи представља кршење рока од четрдесет осам часова који предвиђа члан 143 став 6 ЗКП (види став 30 у горњем тексту). Сем тога, адвокат подносиоца представке је примио одлуку Врховног суда тек два дана после њеног доношења и, све у свему, више од шест дана пошто је поступак по жалби окончан (види ставове 16-19 у горњем тексту). Суд због тога налази да је дошло до повреде члана 5 став 4 у двоструком погледу: недостатак експедитивности у поступку пред Врховним судом и одсуство усменог рочишта пред тим судом (без обзира на чињеницу да је редак случај у другим европским судским системима да је Врховни суд обавезан да се рутински бави жалбама поднетим у контексту притвора).

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 5 СТАВ 5 КОНВЕНЦИЈЕ

85. Најзад, подносилац представке се жалио према члану 5 став 5 Конвенције да нема утуживо право на накнаду у вези са повредом његових других права зајемчених овом одредбом.

86. Члан 5 став 5 Конвенције предвиђа следеће:

“Свако ко је био ухапшен или лишен слободе у супротности с одредбама овог члана има утуживо право на накнаду.”

A. Допуштеност

87. Суд примећује да је већ нашао повреде у односу на права подносиоца представке према члану 5 ставови 3 и 4 Конвенције. Произлази да је примећив члан 5 став 5 Конвенције.

88. Суд даље примећује да притужба подносиоца представке није очигледно неоснована у смислу члана 35 став 3 Конвенције и сматра да се не може прогласити недопуштеном ни по ком другом основу. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

1. Аргументи страна

89. Влада је изнела да подносилац представке није показао да је претрпео неку штету као последицу догађаја у питању. Она је даље изнела да је, чак и под претпоставком да је претрпео неку штету, имао утуживо право на накнаду у складу са чланом 5 став 5 Конвенције. Он је нарочито могао да покрене посебну парницу за накнаду штете у складу са чланом 14 став 8 Повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама, чланом 23 став 4 Устава Србије, чланом 200 Закона о облигационим односима, чланом 560 став 1 (3) ЗКП, као и директно на основу Конвенције у складу са члановима 10 и 16 Уставне повеље (види ставове 26, 28-30 и 34 у горњем тексту).

90. Влада је Суду доставила кривичну пресуду коју је усвојио Окружни суд у Ваљевоу у којој је директно примењен члан 6 Конвенције у вези са дужином поступка у питању, као и правом туженог да испита сведоке против њега.

91. Најзад, Влада је Суду доставила парничну пресуду коју је донео Први општински суд у Београду, где је тужиоцу додељена накнада на основу члана 560 став 1 (1) ЗКП, и додатну пресуду коју је донео Општински суд у Новом Саду, којом се тужиоцу додељује накнада према члану 200 Закона о облигационим односима, као и према члановима 5, 8 и 13 Конвенције, у предмету који укључује незаконити надзор и незаконит притвор од стране Безбедоносно-информативне агенције.

92. Подносилац представке је истакао да је Врховни суд већ нашао да је његов притвор законит и остао при ставу да он није могао, према томе, добити накнаду у каснијој грађанској парници на основу домаћих одредби на које се Влада позивала. Што се тиче директне примене Конвенције, подносилац представке је приметио да српски закон не признаје “утуживо право на накнаду” према члану 5.

2. Оцена Суда

93. У предмету *Belchev против Бугарске* (бр. 39270/98, ставови 84-94, 8. април 2004. године), Суд је утврдио, између осталог, да није било повреде члана 5 став 5 зато што су домаћи кривични “судови [сматрали да је притвор подносиоца представке] ... у потпуности у складу са захтевима домаћег права” и да није било расположиве домаће судске праксе да укаже да се накнада за притвор којим се крши Конвенција могла добити у каснијој грађанској парници. Пошто је Влада у предметном случају на исти начин пропустила да обезбеди релевантну судску праксу Србије у одговору на поднеске подносиоца представке, у вези са тим, описане у ставу 92 у горњем тексту, и с обзиром да се домаћа судска пракса коју је обезбедила јасно разликује од ситуације подносиоца представке, и да је његов притвор Врховни суд сматрао законитим, Суд налази да подносилац представке заиста није имао “утуживо право на накнаду” због повреде члана 5 став 5 Конвенције.

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41 КОНВЕНЦИЈЕ

94. Члан 41 Конвенције предвиђа:

“Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.”

A. Штета

95. Подносилац представке је тражио 5.000 евра (EUR) на име претрпљене нематеријалне штете.

96. Влада је тај захтев оспорила.

97. Суд сматра да је подносилац представке претрпео нематеријалну штету која се не може довољно надокнадити самим утврђивањем неколико повреда Конвенције. С обзиром на број и карактер утврђених повреда у предметном случају и на основу процене по основу правичности, Суд стога додељује подносиоцу представке 2.000 евра у овом делу.

B. Трошкови

98. Подносилац представке је, такође, тражио 887 евра на име трошкова насталих пред домаћим судовима и 1.566 евра на име трошкова насталих у вези са предметом пред Судом у Стразбуру.

99. Влада је те захтеве оспорила.

100. Према пракси Суда, подносилац представке има право на накнаду трошкова само у оној мери у којој је показано да су они заиста и неопходно настали и да су оправдани у погледу износа (види, на пример, *Iatridis protiv Грчке* (правично задовољење) [ВВ], бр. 31107/96, став 54, ЕЦХР 2000-ХI).

101. У овом предмету, пошто је размотрио информације које поседује и горе наведене критеријуме, као и чињеницу да је подносиоцу представке већ додељено 850 евра у оквиру правне помоћи Савета Европе, Суд сматра да је разумно да се подносиоцу представке досуди додатни износ од 716 евра за поступак пред њим, као и 887 евра које је тражио на име трошкова насталих пред домаћим судовима.

B. Затезна камата

102. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централне банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ГОРЕ НАВЕДЕНИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Проглашава* представку прихватљивом,;

2. *Утврђује* да није дошло до повреде члана 5 став 1 (в) Конвенције;
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 5 став 3 Конвенције;
4. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 5 став 4 Конвенције;
5. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 5 став 5 Конвенције;
6. *Утврђује*
  - (а) да тужена држава треба да исплати подносиоцу представке, у року од три месеца од датума када ова пресуда постане правоснажна, у складу са чланом 44 став 2 Конвенције, следеће износе, који ће бити претворени у националну валуту тужене државе по курсу који ће важити на дан исплате:
    - (i) 2.000 евра (две хиљаде евра) на име претрпљене нематеријалне штете, плус порез који се може платити,
    - (ii) 1.603 евра (једна хиљада шест стотина и три евра) на име трошкова, плус порез који се може наплатити подносиоцу представке;
  - (б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;
7. *Одбија* остатак захтева подносиоца представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 23. септембра 2008. године у складу са правилем 77 ставови 2 и 3 Пословника Суда.

Sally Dollé
Секретар

Françoise Tulkens
Председник